„KNIHA, O KTOREJ VŠETCI HOVORIA.“
The New York Times

Theo z Goldenu

IKAR

Allen Levi

Theo z Goldenu

Allen Levi

Theo z Goldenu

Preložil Matúš Kyčina

IKAR

Allen Levi
Theo z Goldenu

Allen Levi
THEO OF GOLDEN

Copyright © 2023 by Allen Levi
Translation © 2026 by Matúš Kyčina
Slovak edition © 2026 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-575-1041-3

Cubby Culbertsonovi,

symbolicky, že sme dlhé roky priatelia,
a tiež – len medzi nami – drobné pripomenutie toho,
ako si sa dušoval, že kúpiš sto kusov,
ak Ti venujem knihu.
Karta alebo hotovosť?

Ellenina krivá svätožiara
Topánočky Lamishy W., ktoré dostala na Vianoce
Bobbova fľaštička od liekov
Pierko z neexistujúcej sojky
Októbrová obloha nad riekou Oxbow
Pobrežie Biscopa
Toho roku sa v Goldene urodilo neúrekom modrej.

z brožúrky k výstave v Galérii Zila

Prológ

Theo bol v Goldene iba rok, presnejšie od jari do jari. Prišiel krátko pred Veľkou nocou, štvrť Boughery a mestská promenáda sa práve zmenili na kvitnúce more okrasných stromov a azaliek. S hrubou vrstvou peľu svet získal citrónovú patinu.

Jeho priatelia a známi si čoskoro všimli, že rád chodieva k rieke. V detstve naňho zapôsobila rieka Douro, neskôr v dospelosti Seina a na sklonku života Hudson, no poznal aj mnoho iných riek a riečok po celom svete, akoby ho k tokom vábil vrodený inštinkt. Možno to súviselo s tým, že vyrastal v národe moreplavcov a každému synovi Portugalska koluje v žilách kvapka Magalhãesovej krvi.

Preto asi nie je prekvapujúce, že v Goldene sa usadil blízko rieky Oxbow. Zo západného okna svojho bytu na treťom poschodí ju mal celý deň ako na dlani a údajne ju aj počul. Prinajmenšom to tvrdil. Popravde by rieku našiel asi aj so zatvorenými očami, tak intenzívne vnímal, ako tečie a nezadržateľne smeruje na juh do zálivu, aby sa po strastiplnej ceste konečne zvítala s morom.

Rok nie je ktovieako dlhý čas. V jeho prípade to však stačilo, aby ako prúd strhol ostatných. Ostatní – Asher, Tony, Ellen, Basil – si to možno ani neuvedomovali, no aj ich napokon strhol vír menom Theo.

Jeden prítok.

Druhý prítok.

A zrazu je z toho masa na ceste do oceánu.

Spätne by na adresu starého Portugalčana s jedinečným prízvukom a nenápadným úsmevom na perách všetci svorne prisahali, ako kedysi učeníci na margo svojho majstra: „Či nehorelo naše srdce?“

1. kapitola

Prvý deň v Goldene sa Theo zobudil skoro. Roztiahol závesy na okne hotelovej izby a zadíval sa na južanský úsvit. Do mesta pricestoval včera popoludní zo zasneženého New Yorku, kde ešte s oneskorením hodným večerných správ vyčíňala zima. Do Atlanty priletel (súkromným) lietadlom a na juh do Goldenu pokračoval autom (limuzínou so šoférom). Znenazdajky sa ocitol v rozkvitnutom svete plnom farieb a príjemných teplôt.

V noci sa výborne vyspal a teraz postával pár centimetrov od okna. Zhlboka dýchal, akoby dúfal, že čosi zo sviežosti rána prejde sklom. Prvé dotyky jari v ňom odmalička vyvolávali pocit úžasu.

Na západ sa tiahli široké meandre rieky Oxbow. Nad hladinou sa vznášal pásik hmly.

Z tretieho poschodia rozoznal aj v riedkom rannom svetle viacero charakteristických miestnych prvkov, ktoré si v predstihu naštudoval: ulice s mačacími hlavami, historické budovy priemyselných podnikov, niekdajšie sklady bavlny, duby ešte spred občianskej vojny.

Človeka od prírody zvedavého však tretie poschodie nemohlo uspokojiť. Prezliekol sa do pohodlného oblečenia, skontroloval sa v zrkadle, napravil si golier a šál a zhasol. Na dvere zavesil ceduľku „NERUŠIŤ“ a zišiel do hotelového

vestibulu. Recepčného pozdravil ležérnym nadvihnutím šiltu a vyšiel do chladného rána. Tešil sa na prechádzku prázdnymi ulicami pred tým, ako ich zaplavia chodci a automobily.

Okrem jednej kaviarne a malej robotníckej jedálne boli prevádzky na Obchodnej ulici zatvorené. Široký chodník mal iba pre seba.

Nešiel von s nejakým špecifickým úmyslom, nič konkrétne nehľadal. Len čo však zbadal niečo zaujímavé – a to nebol žiadny problém, lebo jeho zaujímalo všetko –, spravil si prestávku a obzeral si danú vec dovtedy, kým nebol spokojný.

Napríklad si na fasáde rohovej budovy všimol zaujímavé umelecké kovanie. Automaticky si položil otázku: Kto ho vyrobil? Kedy? Za akých okolností?

O čosi neskôr ho zaujala štruktúra tehlovej steny na starej, no dobre zachovalej budove, kde teraz sídlilo študijné oddelenie miestnej vysokej školy.

Inde zase narazil na pamätnú dosku, ktorá pripomínala pohnutú históriu širokého pásu pre peších, zvaného promenáda, v strede Obchodnej ulice. (Theo všade, kam z nejakého dôvodu vycestoval, čítal historické tabule. Zvládal to v piatich svetových jazykoch.)

Do oka mu padla aj moderná socha pri vstupe do zdravotnej školy.

Osobitne sa venoval vtáčikovi, ktorý k nemu priletel z lavičky pri chodníku a žobronil o omrvinky.

Theo zastal, mierne sa naklonil s rukami za chrbtom a potichu sa malému dotieravcovi prihovoril: „Prepáč, kamoško, ale dnes ráno ti nič nedám. Čo keby si prišiel zajtra? Nebrbli. Teš sa, že nebývaš v New Yorku."

Zdvihol prázdnu plechovku od piva a hodil ju do najbližšieho koša.

Potom vytiahol z vrecka malú lupu a pozorne preskúmal fialovú azalku.

Takto pokračoval dlho.

V dôsledku týchto a podobných zastavení sa jeho prechádzka ešte viac natiahla. Nezdolal ešte ani dva bloky a ranná premávka sa zahustila, chodníky zaplavili študenti a upachtení zamestnanci a prázdne parkovacie miesta po oboch stranách promenády sa rýchlo plnili autami.

Jeho to netrápilo.

Theo dnes nemal žiadne termíny, pracovné stretnutia a ani iné záväzky. Užíval si bezstarostnú flexibilitu a kompletnú anonymitu. V Goldene bol iba ako turista.

Nepoznal tam jedinú živú dušu.

No... jednu možno áno.

Nemal potuchy, ako dlho sa zdrží – týždne?, mesiace? –, no v jeho prechodnom domove sa mu rýchlo zapáčilo.

Prvý dojem z Goldenu: príjemné miesto na bývanie s príhodným názvom.

2. kapitola

Theo pomaličky končil svoju rannú obchôdzku Obchodnej ulice a napokon sa vrátil ku kaviarničke, okolo ktorej už raz prešiel. Pred vchodom sa vznášala lákavá vôňa čerstvej kávy (fungovala omnoho účinnejšie ako reklama).

Na výklade pri dverách bolo zlatými písmenami na čiernom podklade uvedené:

Kaviareň Kalich

Otváracie hodiny:
pondelok až štvrtok: 6.00 – 22.10
piatok a sobota: 7.00 – 23.10
nedeľa: 8.00 – 18.00

Vošiel dnu, zhlboka nasal vôňu a dôkladne sa poobzeral.

Vidina dobrej kávy zlákala dovnútra pestrú paletu zákazníkov, jedni sedeli, druhí stáli, niektorí osamote, iní v skupinkách, starí aj mladí, rôzneho pôvodu, oblečení skromne aj menej skromne.

Mladý muž na odchode s violončelom na chrbte a s téglikom v ruke šikovne manévroval pomedzi stoly a zákazníkov a kde-tu utrúsil tiché „prepáčte, ospravedlňujem

sa“. Periférne zachytil, ako ho Theo sleduje, usmial sa naňho a slušne ho pozdravil. Theo prežil väčšinu života vo väčších mestách, kde sa podobné správanie považuje za čudné a neraz rovno za podozrivé, no napriek tomu rovnako slušne a s úsmevom odzdravil a potom sa už postavil do krátkeho radu pred pultom, kde sa zadávali objednávky.

Pomyslel si, že do takej kaviarne by asi chodil pravidelne, a jeho intuícia sa za ten rok, čo býval v Goldene, potvrdila.

Teraz už len dúfajme, že káva bude rovnako dobrá ako prostredie, hútal v duchu.

Prílišné nádeje si však nerobil.

Na kávu si zvykol v Európe – v Lisabone si dával *abatanado* a *café pingado*, v Madride *café con leche*, espresso v Bologni a *café noisette* v Marseille. Americké kaviarne ho však neuspokojovali a dokonca aj v New Yorku na jednu dobrú šálku pripadalo zopár nevydarených. Údajne mal príliš vysoké nároky.

Pozdravili sa s baristom, spravil objednávku, dostal nápoj a odniesol si ho k najbližšiemu stolu.

Espresso v Goldene ho príjemne prekvapilo. Uznanlivo pokýval hlavou a znalecky prevaľoval nápoj na jazyku.

Popritom neprestajne skúmal priestor kaviarne a tváre zákazníkov, vnímal odtienky ich hlasov, načúval čulej vrave, všímal si nenápadné gestá, zápal mladíka za pultom, osadenstvo jednotlivých stolov.

Konečne si všimol aj umelecké diela, ktoré zdobili steny kaviarne, a okamžite ho plne zaujali.

Dohromady napočítal deväťdesiatdva diel, portrétov vyhotovených ceruzkou na bielom papieri a zarámovaných v čiernych rámoch troch rozličných rozmerov. Zjavne pochádzali od jedného umelca a v istom zmysle akoby odrážali rôznorodé osadenstvo kaviarničky tým, že

zachytávali tváre rozmanitého veku, farby pleti, citového rozpoloženia. Visel tam portrét na portréte.

Dokonca aj od stola videl, že podobizne sú vyhotovené s nebývalým citom pre detail a s mnohými jemnými odtienkami. Niektoré pôsobili takým živým a skutočným dojmom, že človek ich vnímal takmer ako osadenstvo kaviarne a nielen ako ozdobu na stene.

Vtedy naplno zabrala starcova fantázia a začal si predstavovať, že každý z deväťdesiatich dvoch obrázkov je vlastne okno, ktorým náhodný okoloidúci nazerá dovnútra kaviarne. V noci tváre vystúpia z rámov, obsadia podnik, porozprávajú sa o tom, čo zaujímavé videli a počuli, koho zazreli, čo sa dozvedeli, a nadránom sa krátko pred otvorením znova vrátia do svojho rámika.

Musel sa nad tou podarenou, hoci trošku uletenou predstavou pousmiať. Stávalo sa mu to často.

Theo mal priam básnickú predstavivosť.

K tomu však mal aj pozorné oko znalca a vynikajúci postreh. Zaujímal sa síce o všetko možné, no naplno sa venoval len niečomu. Portrétovanie spadalo zhodou okolností do druhej kategórie.

Najradšej by každú kresbu preskúmal osobitne a podrobne, no rozhodol sa, že počká na príhodnejší čas, keď kaviareň nebude taká preplnená.

Nateraz mu stačilo, že si chlipká dobré espresso. Theo by nikdy kávu do seba len tak neprevrátil, lebo to považoval za prejav neúcty, ba takmer až urážku schopností dobrého baristu. Dopil kávu, nasadil si čiapku so šiltom, naposledy sa rozhliadol po kaviarni a šuchtavým krokom sa vrátil do hotela.

Neskôr popoludní, po dobrom obede a povinnom šlofíku, zašiel k rieke, poprechádzal sa po dláždenom chodníku, posedel si štvrťhodinku na slniečku a potom

znova zašiel do kaviarne. Tentoraz v nej okrem pár študentov nikoho nebolo.

Žiadny rad sa netvoril. Theo pristúpil rovno k pultu, že si objedná.

„Tak vás opäť vítam," usmial sa barista. „Druhýkrát v priebehu jedného dňa."

Na Thea spravilo ohromný dojem, že si ho mladík pamätá, najmä pri spomienke na množstvo hostí, ktoré sa tam premlelo.

„Mladý muž, ráno ste mi spravili vynikajúce espresso. Úprimne vám zaň ďakujem. Ukážkové *je ne sais quoi*. Vrátil som sa po prídavok."

Mladík sa uškrnul. V Kalichu často francúzštinu nepočul. „Ďakujem za pochvalu, pane. Dúfajme, že toto bude ešte lepšie. Ak by sa vám na ňom niečo nezdalo, určite ma upozornite. Ja som Shep. Teší ma, pán..."

A podával mu ponad pult ruku. Starec ju natešene chytil do dlaní. „Kamaráti ma volajú Theo. Rád vás spoznávam, Shep."

Mladíkovi neuniklo, že Theo si dáva pozor na gramatiku a hovorí s cudzím prízvukom.

„Podobne. Čo vás privádza do Goldenu?"

„Som tu pracovne, ale momentálne ma zaujímajú iba obrázky." Ukázal na portréty na stenách kaviarne. „Všimol som si ich už ráno, tak som sa vrátil, že si ich obzriem dôkladnejšie. Viete mi o nich niečo povedať?"

Medzitým do kaviarne vošla štvorica žien a postavila sa za Thea.

„Budem sa vám venovať, len čo obslúžim dámy. Na začiatok skúste toto, všeličo sa dozviete. Som zvedavý, čo na to poviete."

Shep podal Theovi miestny časopis *Golden Standard*. Na obálke bol záber kaviarne, vyhotovený širokouhlým

objektívom zvaným rybie oko, ktorý zachytával všetky tri steny a väčšinu obrázkov. V strede záberu stál Shep a nejaký štíhly, mierne prešedivený muž v džínsoch, tričku a tvídovom saku. Titulok hlásal: *Umenie v kaviarni*.

Theo nalistoval príslušnú stranu a okamžite sa pustil do čítania.

Na začiatku stál bláznivý nápad. Čo keby sme skúsili…

Čo ty na to?

Čo by si povedal, kebyže…

… z Kalicha bude galéria.

Lenže presne to sa z obľúbenej prevádzky v centre mesta v uplynulých mesiacoch stalo. Kaviareň na rohu Svetelnej a Obchodnej ulice vlastnia manželia Shep a Addie Carlileovci, rodáci z Goldenu.

Spoločne nadobudli neobývanú trojpodlažnú budovu v centre, ktoré po rokoch začalo znova ožívať, a temer rok trávili víkendy a všetok voľný čas renováciou priestorov na prízemí. Po dokončení stavebných prác odišli zo zamestnania – obaja pracovali v banke –, dva mesiace sa učili remeslu vo vychytenej kaviarni v Atlante a napokon si otvorili vlastný podnik, ktorý sa okamžite chytil a získava jedno vynikajúce hodnotenie za druhým. Ponuka sa sústredí na gurmánsku kávu a chutné sladké občerstvenie.

Kaviareň sa rýchlo stala obľúbeným miestom stretnutí. V blízkosti sa nachádza zábavné a obchodné centrum, budova okresného súdu a Vysoká škola múzických umení, takže o zákazníkov nikdy nie je núdza.

V Kalichu s istotou narazíte na známu tvár a niektoré sa teraz stali trvalou súčasťou podniku.

V blízkosti príjemnej štýlovej kaviarničky sa totiž nachádza domovský ateliér azda najznámejšieho goldenského rodáka, známeho maliara Ashera Glissena, ktorý roky vyučuje na miestnej umeleckej škole a svojho času pôsobil ako kurátor Bredlowovho centra pre súčasné umenie. Asher Glissen je aj známy ilustrátor, no preslávil sa najmä svojimi majstrovskými portrétmi.

Pán Glissen patrí od začiatku k najvernejším propagátorom nového podniku a viackrát žartovne poznamenal, že na jeho vynikajúcu kávu vynakladá značnú časť svojej dôchodkovej rezervy.

Pred rokom Carlileovci známemu umelcovi navrhli, aby u nich vystavil svoje diela. Tomu sa nápad zapáčil a okamžite sa pustil do jeho realizácie.

Shep Carlile k tomu poznamenal: „Asher nás navnadil, že má presnú predstavu, čo to bude, ale viac nám nepovedal. Ani nie o mesiac nám ukázal prvé portréty našich stálych zákazníkov. Úplne nám tým vyrazil dych. Vznikla krásna tradícia, hostia sú nadšení. Niektorí zákazníci k nám už chodia len preto, aby sa pokochali jeho obrázkami. Sme nesmierne hrdí, že Asher vystavuje u nás."

Počet vystavených diel sa medzitým vyšplhal na deväťdesiatdva. Všetky sú na predaj a autor ich pravidelne dopĺňa.

Glissen na adresu kaviarne nešetrí slovami chvály: „Z Kalicha sa stala miestna inštitúcia, miesto príjemných stretnutí. Chcel som, aby sa to odrazilo aj na vystavených portrétoch. Moja mamička bola umelkyňa a často vravela, že každá tvár skrýva osobitný príbeh. Myslím, že mala pravdu. Tieto podobizne vytvorili vlastné svojské spoločenstvo, z ktorého mám nesmiernu radosť. Addie a Shep im poskytli domov."

Glissen je častým návštevníkom kaviarne a po meste sa pohybuje s fotoaparátom, ktorým zbiera materiál na svoju prácu. Možno aj vás od susedného stola osloví, aby ste sa naňho pozreli a chvíľočku sa nehýbali, a jedného dňa sa stanete súčasťou galérie.

Medzitým sa do kaviarne neprestajne trúsili hostia, a kým Shep každému starostlivo pripravoval kávu, Theo si znova prečítal článok a potom prešiel do zadnej časti miestnosti.

Na stene tam viselo dvanásť obrázkov, po štyri v troch radoch. Asher na každom zachoval rovnakú klasickú kompozíciu s hlavou a plecami. Theo vytiahol z vrecka okuliare s drôteným rámom, nasadil si ich a s rukami za chrbtom si približne z metra dôkladne poobzeral každé dielko. Najprv sa naň zadíval v predklone ponad okuliare – mal ich na špičke nosa – a vzápätí v miernom záklone cez ne. Ani najrenomovanejší historik umenia z Louvru by tamojšie majstrovské diela neštudoval sústredenejšie a s väčším zanietením ako tento starec v kaviarni Kalich.

Potom podišiel ešte bližšie a sústredil sa na vynikajúce detaily a majstrovu prácu s ceruzkou. V tom okamihu všetko ostatné preňho prestalo existovať a vôbec nevnímal čulý ruch kaviarne.

Medzitým Shep obslúžil zákazníkov a všimol si, že Theo stojí na konci miestnosti, no schválne za ním nešiel, aby ho nerušil. Potešil sa, že starého pána diela oslovili. Zaujímal by ho však aj dôvod jeho hlbokého záujmu.

Thea v skutočnosti fascinovali predovšetkým jemné a dômyselné línie kresieb, pretože v detstve skúmal zväčšovacím sklom perie, listy a drobný hmyz z domácej vinice. Do vytrženia ho privádzali najmä pavučiny, krídla vážok a spodok hubových klobúkov. Okrem toho však zbieral aj poštové známky a prostredníctvom nich sa zoznámil s detailnými da Vinciho kresbami a náčrtmi. Od tých čias nosieval všade so sebou lupu, ktorú dostal darom od pána učiteľa, a podrobne skúmal všelijaké drobné predmety a detaily, ktoré by mu inak zostali utajené. Pre človeka ako Theo boli kresbičky v Kalichu hotovým umeleckým pokladom, hostinou, na ktorej sa pásli jeho oči.

Pred každým obrazom sa mierne sklonil, celkom akoby úctivo zdravil skutočného človeka.

Následne sa znova presunul do prednej časti kaviarne a pokračoval v inšpekcii, raz dokonca priamo ponad hlavy hostí, ktorí sedeli za stolom pri stene, no ani to ho neodradilo, iba čo sa slušne ospravedlnil.

Každá portrétovaná tvár zachytávala nejakú náladu a životný príbeh, ktorý v Theovi vzbudzoval zvedavosť.

Čo asi trápi tamtoho chlapíka?

Prečo je táto sympatická mladá žena taká ostýchavá?

Ako by som opísal výraz na tvári tamtoho dieťaťa?

Dobrý Bože, ako je možné, že ich maliar tak presvedčivo zachytil?

Najväčšmi ho však zaskočilo – v istom zmysle až nepríjemne –, že o niektoré portréty asi nie je záujem a stále sa nepredali. Cenou to pritom určite nebolo. *Za toto chcú len dvacku? A za tento iba tridsať? Sú to plnohodnotné*

diela s omnoho väčšou hodnotou! Prečo, pýtal sa v duchu, sa týchto deväťdesiatdva diel za dobrú cenu stále nepredalo?

Zastavil sa pri podobizni mladej ženy s jemnými črtami a vážnym výrazom, ktorá akoby mu videla na dno duše. Kohosi mu pripomínala. *Je to možné?*

Vzápätí prešiel na obraz napravo. Zachytával mladého muža, ktorý sa díval do strany, akoby mimo záberu. Čo sa mu zračí v tých uhrančivých očiach? Žeby strach? Podozrenie? Nedôvera? V role modela sa zjavne necítil dobre. Na hlave mal teplú čiapku a na krku vyhrnutý golier, takže obrázok zrejme vznikol počas studených zimných mesiacov.

Theo takto skúmal portréty bezmála hodinu, na čo sa k nemu konečne pripojil Shep.

„Vydarené, však?"

Utieral si ruky do malého uteráčika a ukázal pritom hlavou na portrét mladého muža s nervóznymi očami.

„Tamten mal za sebou náročné obdobie, jeho dcérka sa vážne zranila pri dopravnej nehode, jej matka zahynula. Chodieva sem len zriedka a temer zakaždým si objedná obyčajnú čiernu kávu s mliekom. On asi ani nevie, že nám tu visí na stene."

Theo vážne prikývol a spýtal sa: „Poznáte každého, koho tu máte na obrázku?"

„Väčšinu prinajmenšom z videnia, niektorých aj po mene, zopár vôbec. Asher zväčša uvedie dozadu na rám meno, takže keby som ho z nejakého dôvodu potreboval, tak sa pozriem. Hovoríme o druhých, no vy ste tiež nepochybne čo-to prežili. Ste tu v Goldene nový, však? Čo vás sem privádza? Kde ste doma?"

Theo mávol rukou. „Žil som už kade-tade po celom svete, ale narodil som sa a vyrastal na severe Portugalska a teraz už dlhé roky žijem v New Yorku. Mám tam vlastné

bývanie. Prišiel som pracovne, no už po jednom dni sa v Goldene cítim ako doma. Páči sa mi tu u vás, pán Shep, a osobitne sa mi páči vo vašej kaviarni."

Shep dúfal, že sa dozvie niečo konkrétnejšie, no uspokojil sa aj s takouto všeobecnejšou formuláciou a viac na Thea nenaliehal. Mnohí hostia sa k úplnému príbehu dostávali len postupne.

„Toho *pána* pokojne vynechajte a radšej mi tykajte, mne aj tak všetci hovoria len *Shep*."

„V takom prípade budem aj ja len *Theo*. Mimochodom, keď už hovoríme o menách, prečo Kalich?"

Tentoraz sa priamej odpovedi vyhol Shep. „Zdalo sa mi, že to dobre znie. Hádam sa o tom ešte niekedy porozprávame. Prečítali ste si článok o našich dielach?"

Theo prikývol a vrátil časopis Shepovi. „Zaujímavé čítanie, ďakujem. Jednej veci však nerozumiem: Prečo sa niektoré diela ešte nepredali?"

Shep spravil grimasu a nechápavo zavrtel hlavou. „To by aj mňa zaujímalo. Asher stále pracuje a na takúto brigádu nie je odkázaný, no tak či onak som dúfal, že si trocha privyrobí. Zjavne som sa prerátal. Na Vianoce sa predávali celkom dobre, ale inak stále čakáme, kedy sa to rozbehne. Sú to hodnotné diela, tak už len aby si to ostatní všimli. Asher spravil aj obrázok Addie – to je moja manželka Addelyn –, ktorý mám doma na čestnom mieste. Keby nedajbože horelo, vynesiem ho skôr ako všetko ostatné." Vzápätí sa na okamih zháčil. „Som rád, že tu máme Asherove diela, ale ešte viac by ma potešilo, keby sme ich predali. Hoci aj všetky naraz."

Theo pozorne počúval s ukazovákom na perách a s palcom pod bradou.

Shep sa otočil k pultu. Stál pri ňom zákazník a čakal na obsluhu.

„Práca volá. Ďakujem, že ste sa u nás znova zastavili, Theo. A nezabúdajte, čím častejšie prídete, tým väčšia šanca, že jedného dňa tu budete zvečnený. Ešte raz vitajte v Goldene. Mimochodom, aká bola káva?“

„Vynikajúca. Exceptionnelle, maravilhoso!“ Theo sa usmial a potichu zatlieskal. Vyšiel z kaviarne, prešiel cez cestu a sadol si na lavičku pri fontáne v stredovom páse pre peších.

Tie nepredané portréty mu vŕtali v hlave.

Myslel na domácnosti, ktoré by mohli skrášliť a obohatiť, ale aj na maliara, ktorého by ich predaj potešil a povzbudil do ďalšej práce.

V hlave sa mu pomaly rodil plán.

3. kapitola

Na druhý deň v Goldene sa Theo skoro ráno vybral na prechádzku do rezidenčnej časti južne od hotela. Štvrti sa hovorilo Boughery a v súvislosti s ňou sa často spomínala takzvaná *džentrifikácia*. Zástavba pozostávala zo starších domov s príkladne udržiavanými trávnikmi a záhradkami, ktoré sa podobne ako zvyšok mesta tešili na príchod jari. Nespočetné šíky púčikov akoby už len čakali na povel, aby zaplavili okolie farbami.

Po skorej prechádzke sa Theo vrátil k rieke a posedel si na lavičke ako predchádzajúci deň. Počkal, kým opadne ranný zhon, a až potom sa vybral do Kalicha.

„Pekne vítam, Theo. Stačili dva dni a ste u nás stály zákazník."

„Dobre ráno, Shep. Veru tak, som očarený stály zákazník!"

Shep zaváhal, či má takú moc jeho káva alebo umelecké dielka na stene, ale potom si povedal, že možno oboje. V každom prípade sa tešil, že tento milý starý pán k nim znova zavítal.

Theo sa zdržal v kaviarni do obeda a ešte raz si prešiel všetky diela. Shep ho po očku sledoval a jeho zvedavosť ešte viac narástla. Čo ho na tých obrázkoch tak zaujalo?

Napokon si Theo po dlhom a dôkladnom rozhodovaní kúpil portrét mladej ženy s krátkymi vlasmi a vážnym výrazom, pretože mu kohosi pripomínala. Neusmievala sa, no nepôsobila ani uzavreto či nepríjemne.

Zaplatil v hotovosti, ale cítil sa trošku hlúpo, lebo za tú cenu to bola prakticky krádež.

„Prečo práve ona?“ spýtal sa Shep a balil obrázok do hnedého papiera. „Poznáte ju?“

Theo zavrtel hlavou. „Ja tu nepoznám nikoho. Kúpil by som si hociktorý, ale tento mi najviac padol do oka.“

Shepa prekvapilo, že starý pán si vybral obrázok neznámej ženy, a náramne by ho zaujímalo, čo s ním urobí. Žeby k nim do podniku zavítal skutočný zberateľ umenia? Kritik? Galerista? Spravil to ako gesto na podporu umelca?

Theo sa potom vrátil do hotela na popoludňajšiu siestu a ešte raz dôkladne preskúmal portrét.

Shep tvrdil, že mená portrétovaných sú uvedené vzadu na ráme.

Minnette Prentissová.

„Si to ty,“ šemotil si Theo popod nos.

Zašiel do hotelového kancelárskeho kútika a vyhľadal meno ženy v počítači. Dozvedel sa, že pracuje ako účtovníčka v známej poradenskej firme, ale predovšetkým získal jej adresu.

Okamžite sa pustil do formulácie listu, na ktorom pracoval nasledujúce dva dni, dokým nebol celkom spokojný s jeho finálnym znením.

Drahá pani Prentissová,
uvedomujem si, že sa nepoznáme, a vopred sa ospravedlňujem, ak Vám pripadá nepatričné, že Vás oslovujem takto priamo. Mám už svoj vek – konkrétne osemdesiatšesť rokov –, ale vo Vašom meste som nový.

Prvýkrát som Vás – presnejšie Vašu podobu – uvidel pred pár dňami v kaviarni Kalich na promenáde.

Dôkladne som si preštudoval Váš portrét a nadobudol som presvedčenie, že patrí Vám alebo niekomu z Vašich blízkych. V istom zmysle je predsa správne, aby sa dokončené dielo vrátilo k človeku, ktorý ho inšpiroval.

S týmto úmyslom som si dielo dovolil kúpiť. Bolo by mi cťou a potešením, keby ste ho odo mňa prijali ako dar, zverený do Vášho užívania.

Mám pre Vás návrh. (A ešte raz sa ospravedlňujem, ak sa Vám zdá nevhodný.) Budúci štvrtok o siedmej večer ma nájdete na lavičke pri fontáne priamo naproti kaviarni Kalich. Pre prípad, že tam bude viac deväťdesiatročných fešákov, prídem v zelenej čapici so šiltom (pripomína brigadírku), aby ste ma jednoduchšie identifikovali. Odovzdám Vám obrázok a môžeme sa aj porozprávať, no len ak budete mať záujem.

Ak sa Vám tento list zdá čudný a mimo, vedzte, že som neškodný starec, vdovec, otec a bezzubý lev s čistými úmyslami. Hovorí sa, že ak obdarúvame druhých, prináša nám to v konečnom dôsledku väčšie uspokojenie ako obdarovaným. Rovnako pre mňa bude viac než dostatočná náhrada za skromné výdavky, ktoré som na dielko vynaložil, ak ho budem môcť odovzdať priamo do Vašich rúk.

Teším sa na naše stretnutie.

S úctou

Theo

4. kapitola

„Prišiel mi divný list.“

Minnette Prentissová málokedy siahala po výrazoch ako *divný*, ale tentoraz si to situácia vyslovene žiadala. Bola to známa puntičkárka a so slovami narábala rovnako úzkostlivo ako s číslami dávno pred tým, než sa stala certifikovanou účtovníčkou.

„Čo je na ňom divné?“ Minnettin manžel Derrick triedil za kuchynským pultom poštu, no okamžite prestal a prekvapene na ňu pozrel. Po piatich rokoch manželstva rozoznával aj najmenšie odtienky ženinho hlasu a presne vedel, kedy sa od neho žiada plná pozornosť. Toto bol jeden z tých okamihov.

„Nemám potuchy, kto mi ho poslal. Spomínaš si na ten portrét v Kalichu, čo spravil strýko Asher? Zjavne ho kúpil nejaký dedo a teraz si vzal do hlavy, že mi ho daruje. Vo štvrtok vraj na mňa počká pri fontáne. Tebe to nepripadá divné?“

Derrick prešiel z počiatočného prekvapenia do nefalšovaného údivu. Naklonil hlavu a zarazene zdvihol obočie.

„To nie je divné, ale vyslovene uletené… a možno aj nebezpečné. Nejako sa mi to nezdá. Určite ho nepoznáš? Neposlal to niekto ako vtip? Žeby niekto z našich známych?“

„O tom nič neviem, ale mne to ako vtip nepripadá. Tu máš, prečítaj si ho sám."

Derrick sa pustil do čítania a zarovno s tým podrobil Theove slová nekompromisnej právnej analýze.

Minnette pozorne sledovala manžela, aby videla, čo si o tej záležitosti myslí. Čítala v Derrickovi ako v otvorenej knihe a väčšinou poznala jeho názor, skôr než otvoril ústa. List ho očividne zaujal.

Nádherný rukopis.

Kvalitný papier.

Očarujúci štýl.

Žiadne priezvisko.

Žiadna adresa.

Naozaj čudné, a predsa vierohodné.

„Toto som fakt nečakal. V každom prípade pozná tvoje meno a adresu, čo ma zaráža. My o ňom nevieme ani to. Čo keby sme sa najprv poprezvedali u Ashera alebo priamo u Shepa? Niekto z kaviarne ho hádam pozná. Nepredávajú sa tie portréty len tam?"

Derrick po úspešnom ukončení práva nastúpil ako prokurátor na okresnú prokuratúru a momentálne tam pracoval už šiesty rok. Medzitým spoznal väčšinu miestnych policajtov a pracovníkov bezpečnostných zložiek, preto mu napadlo, že sa najprv popýta, či sa v poslednom čase nestretli s nejakým podobným podozrivým listom.

„Alebo tam jednoducho pôjdeme a uvidíme, ako to dopadne."

Vyslovila to rázne, akoby sa už rozhodla, a skôr ako sa Derrick na niečo zmohol, pokračovala: „Prečítala som si ten list štyrikrát. Možno som naivná, ale pripadá mi neškodný. Nakoniec to asi naozaj bude nejaký starček, ktorý chce spraviť dobrý skutok. Ako si to vtedy zhodnotil

tú bezdomovkyňu na bicykli? Neškodná excentrická hipisáčka? Toto bude podobné."

„A čo ak nie?" namietol Derrick. „Čo ak je to stalker alebo niekto, koho som naštval na súde? Napríklad brat toho grázla, čo sme ho minulý mesiac poslali na doživotie do basy?"

Minnette prevrátila oči. „Tí by mi určite vypisovali takéto listy. Atramentovým perom, všimol si si? Na archívnom papieri." Po chvíli sa spýtala: „Vieš, čo mi napadlo prvé?"

Derrick si založil ruky a naklonil sa nad pult. „Čo také?"

„Že si mi to poslal ty."

Oči sa im stretli.

„Hovorila som si, že si konečne ten obrázok kúpil, ako sa na to chystáš už mesiac, a že si poprosil niekoho s krásnym rukopisom, aby na drahý papier prepísal tento list. Vlastne stále tak napoly čakám, že vo štvrtok na lavičke nájdem teba. Trafila som?"

Derrick sa začervenal a nahodil rozpačitý úsmev. „Kiežby... Prepáč, som ako spomalený film, ale ja som to neposlal. Nehovor mi však, že sa za tým chlapíkom chystáš."

„Len ak ti to neprekáža. Rada by som videla, čo je zač, a na štvrtok večer beztak nič nemáme. Navrhujem, aby sme šli na stretnutie so záhadným cudzincom a potom zbehli niekam na večeru, bohatší o pekný obrázok."

Zasmiala sa, prešla za kuchynský pult, postavila sa zaňho, objala ho okolo krku a sklonila sa k nemu, takže sa dotýkali lícami.

„Nemám z toho dobrý pocit," odvetil krotko.

„Rozumiem. Som rada, že mám starostlivého manžela, ktorému nie je jedno, čo robí jeho žena. Urobíš pre mňa niečo? Prečítaj si ten list osamote aspoň trikrát ako ja. Ak mi aj potom povieš, aby sme tam nešli, tak nikam

nepôjdeme. Podľa mňa však nič neriskujeme. Bude ešte vidno, je to na rušnom verejnom priestranstve… ak by sa nám hocičo nezdalo, tak sa jednoducho otočíme. Nikto nás do ničoho nenúti. Vezmeme si ďalekohľad a spravíme si dôkladnú obhliadku miesta. Čo ty na to? Ktovie, možno z toho bude historka, ktorú jedného dňa povieme svojim deťom. A teraz vyprac priestor, pripravím nám niečo na večeru."

5. kapitola

Derrick manželkinu prosbu splnil.

Po večeri upratal kuchyňu, vybavil pár telefonátov a potom sa aj so záhadným listom odobral do svojej pracovne, čo bola v podstate len väčšia komora so starým stolom a s kancelárskou stoličkou, ktorú využíval na štúdijné účely, triedenie účtov a vybavovanie elektronickej korešpondencie.

Zapol stolovú lampu a v tlmenom svetle si znova prečítal list. Príliš od toho nečakal.

Potom si ho prečítal druhýkrát.

A nakoniec aj tretí.

Napokon zdráhavo uznal, že skutočne je na ňom niečo odzbrojujúco milé a úprimné, ba až plaché. Na časti o *deväťdesiatročnom fešákovi* sa dokonca zasmial. Jeho námietky postupne slabli, no stále celkom nezmizli. Znepokojovalo ho najmä to, že autor sa nepodpísal celým menom a zjavne vynaložil nemalú námahu, aby zistil trvalú adresu mladej atraktívnej ženy, pričom o sebe vlastne veľa neuviedol.

Bola to vskutku záhada.

Neskôr večer sa list dostal na pretras aj v manželskej posteli.

„Tak, čo si o tom myslíš?“ spýtala sa Minnette.

„Prečítal som si ho trikrát, ako si žiadala, ale stále mám isté obavy."

„Neprekonateľné?"

„To zas nie. Uznaj, že je to divné, no ak sa nič nestane a do štvrtka sa ani raz nezobudím spotený s neblahou predtuchou, tak nemám nič proti, aby si za ním šla. Zvyčajne som síce opatrnejší, najmä čo sa týka rodiny, ale možno je to skutočne len nejaký starý pán, ktorý chce niekomu spraviť radosť... hoci naozaj nechápem prečo. Pôjdeme tam, obzrieme si ho z bezpečnej vzdialenosti a uvidíme. Ak tam žiadna zelená čiapka nebude alebo bude, ale na hlave nejakého paka, tak zavoláme hliadku. Čo hovoríš na taký plán? Alebo nám už obom načisto zašibalo?"

Minnette sa na ňom dobre bavila. „Nie je to zbytočne riskantné? Predsa len, prokurátor a finančná poradkyňa... dve maximálne zodpovedné a racionálne stvorenia. Pomysli na ten chaos v našich hlavách, ak spoznáme nejakú milú ľudskú bytosť. Na takú už dnes často nenarazíš."

Derrick ju pobozkal. „Ja si s jednou každý večer líham do postele." A po chvíli dodal: „Pre istotu ešte zajtra zatelefonujem tvojmu strýkovi. On ten obrázok nakreslil a možno nám dačo povie aj o liste. Ktovie, či v tom nemá prsty. Mne to stále pripadá ako kanadský žart."

Minnette súhlasne prikývla. „Dobrý nápad." Pritisla sa k nemu a usmiala sa naňho očami. „Uvedomujete si, pán Prentiss, že nič z tohto by sa nestalo, keby ste obrázok kúpili, ako ste sa dušovali?"

„To je fakt. Tak teda dobrú noc, pani Prentissová."

„Dobrú."

„Mimochodom, čo je to tá brigadírka?"

„Na to máš google. Sladké sny."

V ateliéri portrétistu Ashera Glissena zazvonil mobil. Aparát tam bával so sebou len zriedka, aby ho nerušil pri práci, no dnes čakal dôležitý hovor týkajúci sa novej zákazky. Pozrel sa na displej a prečítal si meno. Síce telefonoval niekto úplne iný, no napriek tomu natešene zdvihol.

„Dobré ránko, Derrick. Ako sa má najlepší manžel mojej netere?“

Derrick sa zasmial. „Najlepší a jediný manžel vašej netere sa má dobre. Ďakujem za opýtanie.“

„A moja rozkošná neter?“

„Myslím, že tiež dobre.“

„Prečo potom zaneprázdnený právnik ako ty telefonuje úbohému umelcovi ako ja takto skoro ráno?“

Bolo desať hodín dopoludnia.

„Prestávka v pojednávaní, práve som vyšiel z miestnosti. Smutný prípad, určite ste o ňom počuli. Chlapík zaspal za volantom a prešiel do protismeru. Jedna žena zomrela, dievča zostane s trvalými následkami. Hrozí mu obvinenie zo všeobecného ohrozenia, prišiel sem ilegálne. Dnes nikto nevyhrá. Mám pár minút a potrebujem s niečím poradiť. Týka sa to diela, čo ste venovali kaviarni Kalich. Máte na mňa minútku?“

Derrick prečítal Asherovi list.

Maliar si ho pozorne vypočul a po chvíli uvažovania povedal: „Mal si pravdu, je to zvláštne. Úplne rozumiem, prečo si robíš starosti. Lenže ja toho človeka nepoznám, a ak je to len nejaký fór, tak s ním nič nemám. Dôležité je, aby sa Minnette nič nestalo. Rozumiem tomu správne, že ten chlapík… ten Theo ju pozval na stretnutie v centre, za bieleho dňa, aby jej odovzdal vlastný portrét? Počká na ňu pri fontáne na otvorenom priestranstve, každému na očiach?“

Asher zjavne uvažoval podobne ako oni dvaja včera večer.

Nešlo mu do hlavy, ako je možné, že Derrick pracuje na najvážnejších kriminálnych prípadoch a nezlomil ešte palicu nad celým ľudským pokolením. Tentoraz však jeho podozrievavosti dokonale rozumel, no zároveň ho fascinovalo, že nejaký starec sa namáhal a vymyslel takýto bláznivý plán – teda ak skutočne išlo o odovzdanie obrázka.

„Je to na vás, Derrick, ale určite sa rozhodnete správne," povedal po chvíli a zasmial sa na vlastných slovách. „Potom sa ozvite, ako to prebehlo. Dofrasa, napadlo mi, že tomu starému napíšem vlastný list. My umelci takých ako on potrebujeme."

„Si píšte, že s týmto sa vám ozvem. Ďakujem za vypočutie. A teraz znova do bludiska zákonov."

Asher zložil a vrátil sa k rozpracovanému dielu na rysovacom stole. Jeho ateliér s klenutým stropom a obrovským svetlíkom sa v ranných hodinách menil na vlastné dielo svetla a tieňov, do ktorého on ako umelec dokonale zapadal.

Trávil tam množstvo času a aj dnešok bol preňho pracovný deň ako každý iný.

Oblečenú mal pohodlnú flanelovú košeľu (Payneova sivá – farba anglického počasia) s rukávmi vyhrnutými po lakte, svetlohnedé plantavé nohavice s fŕkancami farieb a teplé ponožky. Hnedé mierne prešedivené vlasy mal rozpustené a ako správny umelec si ich ráno namiesto česania jednoducho prehrabol prstami. Dvojdňové strnisko ešte zvýrazňovalo jeho dominantnú bradu a vystupujúce lícne kosti.

Asher sa pri práci od sústredenia neraz priam mračil. Jeho očiam vtedy nič neuniklo, vnímali a nasávali každý detail. Napriek celkovej vážnosti však z nejakého dôvodu vôbec nepôsobil nepríjemne. Deti mu akosi automaticky dôverovali a aj dospelí časom ocenili, ako sústredene sa im venuje.

A hoci vonkoncom nepôsobil ako spustnutý bohém, predsa len sa odlišoval od svojich rovesníkov päťdesiatnikov, ktorí sa deň čo deň pachtili niekam do kancelárie, aby si zarobili na chlieb. Asher už svojím oblečením dával najavo, že mu nikto nestojí za chrbtom a nestará sa o to, aký zanechá dojem.

Otvoreným oknom preniklo do ateliéru trilkovanie a perfektne zapadlo do orchestrálnej hudby, ktorá vyhrávala z malého sterea.

Skladba *Jar v Apalačských horách* sa hodila nielen do ročného obdobia, ale aj do samotného ateliéru, ktorý ho neprestajne prekvapoval nejakou milou drobnosťou.

Asher pracoval osamote a neraz celé hodiny neprehovoril, takže hudba mu bola príjemným a vítaným spoločníkom.

Dnes ráno pracoval na diele, ktorého predlohou bola fotografia na maliarskom stojane.

Pri práci sedel a pravou rukou si pridŕžal tenkú podložku, na ktorej mal pripnutý štyrmi pripináčikmi snehobiely hárok hrubého archívneho papiera.

Rovnako v pravej ruke – pretože kreslil ľavou – držal svoje obľúbené nástroje: ceruzky 2B a 2H, kresliarsky uhlík, tieňovaciu ceruzku a mäkkú gumu. S týmto prostým arzenálom viedol dennodenný boj proti fádnosti a odmenou zaň mu boli jeho majstrovské umelecké diela.

Na papieri sa pomaličky a čoraz zreteľnejšie črtala hlava, celkom akoby sa vynárala spod hladiny. Najprv zvýraznil hlavné obrysy a postupne prešiel na jemnejšie a nenápadnejšie detaily. Obočie, horná pera, nos, vrásky... línie sa mu pred očami spájali do tváre.

Ruka pevne viedla ceruzku, tu pritisla, tam povolila, láskala sa s ňou, tancovala nad papierom v choreografii, ktorú Asher poctivo nacvičoval dlhé roky.

Postupne obrysy nadobudli podobu muža so šticou nepoddajných vlasov, zanedbanou bradou, s chlapčenským úškrnom a výrazom triedneho šaša. Vyžaroval energiu, ktorá sa na dvojrozmerný papier ani nezmestila, no Asher sa s úlohou poctivo pasoval.

Občas vstal, zadíval sa na dielo z odstupu, kriticky ho zhodnotil a vzápätí sa zase pustil do práce.

Dopoludnia mal portrét hotový a pripravený na rámovanie.

Pripravený na svoje miestečko v kaviarni.

Derrick večer zreferoval Minnette, ako pochodil so strýkom Asherom.

Padlo konečné rozhodnutie.

Budúci štvrtok pôjdu k fontáne na stretnutie.

6. kapitola

Konečne nadišlo štvrtkové popoludnie. Derrick a Minnette sa už nevedeli dočkať, čo za dobrodružstvo ich večer čaká. Záhadný list manželov dráždil s pribúdajúcim časom hádam ešte viac ako na začiatku, no jednako mali strach, aby sa nezaplietli do niečoho nekalého. Derricka mátala predstava – a nie celkom neopodstatnená –, čo si o nich pomyslia kolegovia a známi, ak naivne niekomu vojdú do pasce. Naposledy preto prebrali alternatívu, že stretnutie pri fontáne vynechajú a zájdu rovno na plánovanú večeru, no ich zvedavosť už medzičasom nadobudla také rozmery, že sa rozhodli zotrvať pri svojom pôvodnom rozhodnutí.

„Možno z toho naozaj bude historka pre potomstvo."

Polhodinu pred určeným časom zaparkovali pár blokov od dohodnutého miesta a ruka v ruke sa vybrali k fontáne na stretnutie s Theom. Terasy reštaurácií a pohostinstiev na Obchodnej ulici boli obsadené do posledného miestečka, chodníky plné vysokoškolákov a zamestnancov, ktorým sa pracovný týždeň zrejme končil už vo štvrtok. Ulice boli podvečer príjemne vyhriate a pritom nerozpálené. Pofukoval slabý chladný vánok a na promenáde stále vládol čulý *joie de vivre*.

Minnette a Derrick sa od začiatku sústredili najmä na okolie fontány, ktoré sledovali pozornejšie ako dvojica ostriežov,

no v hustej premávke a na preplnenom chodníku to nebolo jednoduché, najmä ak nechceli do niekoho vraziť. Blízko fontány sa nachádzali štyri identické lavičky. Na dvoch najbližších nesedel nikto s pokrývkou hlavy a ostatné dobre nevideli. Priblížili sa k fontáne na dákych päťdesiat metrov a zrazu ju zbadali – zelená čiapka na nich blikla ako maják.

Srdce im podskočilo.

„Aha, Derrick, tamto sedí!“ šepla Minnette a nervózne sa zasmiala. Pevnejšie stisla manželovu ruku a automaticky sa k nemu pritisla. Na lavičke skutočne sedel nejaký starý pánko v zelenej čiapke.

Znenazdajky ich ktosi oslovil, hlasno, neodbytne.

„No konečne si sa ukázal, Derrick! Tak si si po ňu predsa prišiel? Nech sa páči, smelo!“

V dave si ich všimol kníhkupec Tony, ktorý mal na západnej strane ulice blízko fontány obchodík Verbivore.

Vstal z prúteného kresla a nohou zašliapol nedofajčenú cigaretu. Vrúcne ich na privítanie vystískal – s oboma sa dobre poznal – a Minnette aj pobozkal na líce. Manželia síce úkosom pozerali k fontáne v nádeji, že Tony si to všimne, no to sa akosi nestalo. Ako obyčajne sa rýchlo dostal do švungu a už aj položil Derrickovi ruku na rameno, že ho zavedie do obchodu.

„A teraz vážne, Derrick, práve mi prišla kniha, ktorú som ti minule spomínal, tá od Edwarda Albeeho. Ak ju nekúpiš, dám ti ju do daru a zbankrotujem. Prečítaj si ju a potom hodíme reč. Z tohto sa už nevyvlečieš, chlapče. Zaberie to minútu, až tak sa hádam nenáhliš. Nechal som ju na hromádke vzadu v kancli.“

Derrick síce namietal, no jeho protesty nepadli na úrodnú pôdu. Skôr ako ho Tony odtiahol dovnútra, skleslo pozrel ponad plece na Minnette a nečujne povedal: „Prepáč, bude to len minútka.“

Minnette sa však už dívala na lavičku pri fontáne.

Bez váhania k nej vykročila.

Starec sedel s obrázkom vyloženým na nohách, ruky mal na kolenách a sledoval okolitý ruch. Vyžaroval pokoj, akoby mu v tom virvare nič nechýbalo. Znenazdajky sa prihovoril dievčatku, ktoré stálo pri fontáne s rodičmi. Minnette nepočula, čo presne povedal, no zjavne to bolo niečo milé a nikto to neriešil.

Keby mu v tom okamihu videla do hlavy, určite by ju prekvapilo, že v skutočnosti vôbec nie je taký pokojný, ako vyzerá. Cestou k fontáne sa nezvyklo ošíval a viackrát sa upravil v odraze výkladu. Donekonečna si naprával čiapku, opakoval si naučené úvodné formulky a zvažoval, čo urobí, ak sa jeho úvodná dobre mienená misia nestretne s pochopením alebo nebodaj povedie k otvorenej roztržke. Dokonca mu napadlo, že keby pani Prentissová neprišla, bolo by to hádam aj lepšie, aspoň by mal výhovorku, aby celý tento bláznivý nápad pustil k vode.

Lenže ona prišla.

Spoznal ju okamžite, pretože v prítomnosti portrétu strávil hodne času. Ako staromódne vychovanému človeku mu napadlo, že vstane a pôjde jej naproti, no nespravil to a počkal, kým ona podíde k nemu. Držal jej na lavičke miesto a nechcel riskovať, že im ho niekto v nestráženom okamihu uchmatne. Pri fontáne sa podvečer stretávalo množstvo ľudí.

Potom vstal, úctivo si zložil čiapku a podišiel k Minnette.

Oblečené mal vkusné kašmírové sako, zelené nohavice a krémovú ľanovú košeľu. Minnette prekvapilo, ako módne je zladený. Očakávala krehkého zhrbeného starca s palicou, bledého a napoly spiaceho. Namiesto toho k nej vykročil svieži a čulý postarší muž stredného vzrastu, s bystrým pohľadom a pevnej telesnej konštrukcie,

ktorému zjavne stále vynikajúco slúžili nohy. Temer nebadane sa hrbil, ale inak nič nesvedčilo o jeho pokročilom veku.

Prešedivené vlasy mal začesané dozadu, a hoci v kútoch už trocha redli, stále boli dostatočne husté, aby sa naňho hodilo ono čarovné slovo spojené so starobou – *dôstojný*. Oholený bol nahladko.

Pokožku mal zdravo opálenú ako človek, ktorý strávil väčšinu života na čerstvom vzduchu. Elegantne upravené klenuté husté obočie mu plynulo prechádzalo do vrások pri očiach, ktoré sa usmievali rovnako nenútene ako jeho pery. Používal nevtieravú voňavku, takú jemnú, že by si ju všimla len žena, a celkovo pôsobil ako niekto, kto sa o seba stará, no nie je svojím zjavom posadnutý. Očividne už nebol najmladší, no zachovával si povestného *sviežeho ducha* a kdejaký mladší ročník by sa pri pohľade na takého človeka tešil na starobu.

Minnette si už pri podávaní ruky všimla, že starec má príjemné črty tváre, krotký, temer až bojazlivo nesmelý úsmev a úžasné svetlomodré oči, ktoré na ňu hľadeli priam ako na božstvo. A naozaj, po chvíli aj ju premkol neidentifikovateľný pocit, že tento človek sa na stretnutie s ňou úprimne tešil a teraz je rád, že sa naozaj uskutočnilo.

Ach áno, teraz už verím, si to ty, pomyslel si Theo.

Mierne sa uklonil a chytil ju za ruku. Minnette mu podávala pravú ruku a celkovo k nemu pristúpila autoritatívne ako na rokovanie s obchodným klientom – nebol v tom žiadny úmysel, mala to tak zaužívané –, no on ju chytil za ľavú a navyše zvláštnym spôsobom, akoby robil nejaký galantný úkon, na ktorý sa už dávno zabudlo.

Z nejakého dôvodu sa však nad tým nepozastavila, lebo starec to spravil s úsmevom na perách a neprestajne jej pri tom pozeral do očí.

Celkovo pôsobil dojmom vyrovnaného a spokojného človeka. Minnette také oči už dávno nevidela. Príjemne ju to prekvapilo.

„Takže vy ste pán Theo?“ spýtala sa nesmelo. V tom okamihu akoby však zafungoval nejaký zákon vzájomnosti a aj ona sa naňho usmiala.

„A vy ste určite Minnette. Ďakujem, že ste prišli. Nebol som si istý, či sa nakoniec skutočne stretneme, ale tým viac ste ma potešili.“ Zasmial sa. „Ospravedlňujem sa, som troška nervózny. Ako som tu sedel, dostal som strach, že prídu policajti a vyzauškujú ma, že otravujem slušných ľudí. No a vidíte, namiesto toho prišla sympatická mladá dáma, hotový anjel. Teší ma, že vás spoznávam.“

Ako zo starého románu, pomyslela si Minnette. *Očarujúce.*

Všimla si starcov prízvuk.

„Potešenie je na mojej strane, pane.“ Predchádzajúce obavy sa rozplynuli ako šibnutím čarovného prútika a zrazu sa cítila hlúpo, že aj Theo si robil starosti, ako ich stretnutie dopadne. „Povedzte mi, pán Theo, prečo sme vlastne tu? Nemyslím to zle, ale s ničím podobným som sa ešte nestretla.“

Pôvodne nemala v pláne, že bude taká priamočiara, no táto otázka beztak visela vo vzduchu, odkedy dostala starcov list.

Theo sa zhlboka nadýchol a vážne prikývol. „Rozumiem, určite vám to pripadá zvláštne. Ak si na mňa nájdete minútku, rád vám to v rámci možností vysvetlím. Nerád by som vás však oberal o čas, ak máte nejaký program. Nech sa páči, váš portrét.“

Ukázal na zabalený obrázok na lavičke.

„Naopak, rada si vás vypočujem. Nikam sa nenáhlim.“

Prešli k lavičke a Theo galantne počkal, kým si sadne dáma. Vzápätí fontána ako na povel vypustila vodnú triešť, ktorá sa vzniesla do vzduchu ako rozprávkový strieborný závoj. Prvé dejstvo rozprávania sa mohlo začať.

Prvé z mnohých nasledujúcich.